

V žalosti in nesreči.

Mamica, ali bodo tudi mene zagreblji tako globoko v črno zemljo, kadar umrjem?»

Tiho in z glasom, polnim bolesti in dvoma, je vprašala bolna Mara mater in je uprla vanjo vprašajoče svoje oči, v katerih je boljbolj ugaševal ogenj življenja. Žalostno jo je pogledala mati, in srce se ji je krčilo v bolesti. Sama ni vedela, kaj naj odgovori ljubljenu otroku. Za hip se je obrnila v stran, da zakrije solze; a ko je zopet pogledala na posteljo, je videla Mara, da so solznorosne materine oči, in ljubeče jo je vprašala:

»Zakaj pa plakate, mamica? Saj Vas ne zapustim za vedno! Čakajte no — kako ste me že učili včasih? Ah — ne morem se več natančno spomniti. To pa vem, da ste mi pravili, da se bomo v nebesih vsi spet videli. Kaj ne veste več tega?»

Vedno bolj pretrgano je govorila Mara in naposled jo je posilil kašelj. Temnomodre žile so se ji prikazale na čelu, in ves obraz ji je podplula kri. V oči so ji stopile solze, in krog ust so se ji prikazale bele pene.

»Mara, Marica,« je onemoglo zastokala mati, nevedoča, kako naj olajša hčerki bolečine.

Kašelj se je polegel, in Mara je omahnila nazaj na vzglavje. Oči je uprla v mater, in ustnice so se pregibale. A glasu ni bilo več mogoče čuti. Trudne mlade prsi so se dvigale sunkoma — in globok vzdihljaj in mlado življenje je bilo končano. Mati se je sklonila čez posteljo in je obupno ihtela...

»Škoda mladega življenja,« so govorili drugi dan ljudje.

»Pridna deklica je bila,«

»Kaj hočemo — božji sklepi so neumljivi!«

»Naj počiva v miru! Ona je prestala, nas pa še čaka!«

Tako so govorili ljudje, ki so prihajali kropit Kržanovo Marico, in vsakemu je bilo težko ob pogledu na to mrtvo deklico, ki je spala v limbarskobeli obleki na belem mrtvaškem odru, vsa nakičena z rožami, da je bila podobna angelu. Bogati črni lasje so ji obkrožali marmorno-belo čelo, in okrog usten je bil razlit komaj viden usmev.

»Koliko let je bila že stara?»

»I, šestnajst. Ravno v najlepšem cvetju jo je Bog poklical k sebi.«

»Naj ji sveti luč nebeška!«

Tupatam je prišla v sobo tudi mati Kržanka. Sočutni pogledi so jo srečavali, pa jih ni videla in tudi tolažilnih besed ni slišala. V duši je nosila edino svojo bol, in pred očmi ji je vedno stala slika umrle hčerke. Šla je v čumnato, kjer se je zgrudila na stol in se vdala obupni žalosti. Jokala je in tarnala, in kdor jo je čul, se ni mogel zdržati solz. O, ti blaga, čista ljubezen materina!

»O moj Bog, moj Bog! Zakaj si mi vzel moj zaklad, mojo edinko, moje vse? Če bi mi bil vzel vse, kar imam: to ubogo kočo, zdravje, življenje — ah, vse — vse — samo, da bi bil pustil živeti njo! O moj Bog!« — — —

Košnja se je pričela. Vsak večer je odmevalo petje koscev in grabljic in vsepovsod je vladalo veselje in življenje. Le pri Kržanovih je bilo mirno, tiho, kakor izumrlo. Stara Kržanka je klečala po cele večere v ihtenju in v molitvi pred Križanim, medtem ko se je veselila Mara tam, odkoder ni vrnitve . . .

Neke nedelje je pa prišla k maši čudna ženska. Ravno med darovanjem je vstopila v cerkev: v črni obleki, z zavito glavo in s prižgano svečo v roki. Ljudje so se prestrašili. A ko so jo pogledali natančneje, so spoznali — Kržanko.

»Kržanka je znorela,« je šlo po vasi od ust do ust, in vsakdo je pomiloval ubogo mater, ki je preveč žalovala za umrlo hčerko.

Gnjevoš.

Deklamovanke.

10. Božična noč — sveta noč!

Noč bajna zemljo krije.

Na nebu zvezdic broj migljá,
čarobno luna sije,
potoček rahlo v dol šumljá.

Božična noč kraljuje
nad domom, poljem, čuj, nocoj!
Zato pa vse miruje,
povsodi vlada svet pokoj.

Le tam na skalni jasi
nocoj odmeva jek okrog.
Kdo pač miru ne dá si
nocoj, na sveto noč, o Bog!

Lopate glas se čuje,
ko bliža ravno se polnóč.
Kaj nočni tujec snuje,
ne straši te noči ga moč?

Sopeč, drhteč zasaja
orodje v zemljo, da zveni,
da kri mu v licih vstaja
in votlo v brezdu zabobni.

Raz čelo znoj obriše. —

»Globoko v zemlji res leži,
in veter ostro piše,
a čas po bliskovo beži.

O zlati, zakopani,
če vas nocoj kakó dobim,
ne bode letos lani:
potem lahko bogát živim.«

In dalje jeklo poje,
trdó razlega se čez plan,
zvon v dolu zvoke svoje
pošilja dalje čez ravan.

In tujec se zasmije:
»Ha, há, kaj meni Bog je mar?«
Močno vihar zaveje
in v zemlji zazveni denar.

Zdaj zvezda se utrne. —
Široko zazija prepad
in vanj se tujec zvrne,
ker šel nocoj je po zaklad.

M—č.

